

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:3796

av Mats Persson m.fl. (L)

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Liberalerna värnar möjligheten att upprätthålla den offentliga servicen i hela landet. Oavsett bostadsort har individer rätt att få likvärdig kvalitet på vården, omsorgen, socialtjänsten och andra välfärdstjänster. De ekonomiska villkoren för kommuner och regioner behöver därför utjämnas med avseende på faktorer som inte går att påverka.

Liberalerna avvisar ett antal utökningar av statsbidraget som syftar till att förstatliga ansvaret för uppgifter som rimligen bör skötas av kommuner och landsting. Det behövs en diskussion om ansvarsfördelningen mellan stat, landsting, regioner och kommuner, men då är det en sådan diskussion som bör föras, inte ett stegvis förstatligande av de uppgifter som regeringen inte lyckats övertyga sina partikamrater på lokal nivå att prioritera. Det handlar för 2018 om bidrag till glasögon till barn mellan 8 och 19 år, 120 miljoner kronor, om tandvård för unga vuxna, 558 miljoner kronor, om avgiftsfri öppenvård för personer över 85 år, 200 miljoner kronor, cellprovsscreening, 141 miljoner kronor från 2019, prao i årskurs 8 och 9, 15 miljoner kronor samt om avgiftsfri screening mot bröstcancer, 107 miljoner kronor, som samtliga avvisas på anslag 1:1.

Vi delar dock uppfattningen att det finns många angelägna behov i kommuner, landsting och regioner som det finns anledning att stödja med statsbidrag. Sådana kan göra stor nytta, om de riktas till sådant som är svårt för enskilda kommuner eller landsting att klara var för sig, som till exempel kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte och samarbete över geografiska eller organisatoriska gränser. Vidare gör vi satsningar för att underlätta för sektorn att erbjuda en bättre service till medborgarna, till exempel genom en förnyad kömiljard för att korta väntetiderna i sjukvården. En ökning av ovillkorade statsbidrag måste alltid vägas mot risken att pengarna används till att täcka

underskott i kommunerna snarare än till välfärdens kärna. I år prioriterar vi därför andra sätt att stödja kommun- och landstingssektorn. Därför avvisas den ospecificerade resursökningen till landstingen på 500 miljoner kronor på anslag 1:1 för 2018. Utöver vad som redovisas här nedan återfinns våra satsningar under respektive utgiftsområde.

Statsbidraget för insatser mot hiv/aids bör inte sänkas, vilket regeringen gjort från och med 2017. Vi delar förvisso regeringens uppfattning att det vid det här laget inte bör ses som någon extraordinär verksamhet i kommuner och landsting. Men när regeringen avskaffat stödet till kommuner och landsting har den bortsett från att behovet är mycket ojämnt fördelat över landet. Över två tredjedelar av dem som lever med hiv/aids finns i någon av storstadsregionerna, och därutöver är det många från mindre orter som väljer att söka vård i storstäderna. För att återställa nivån på bidraget, som ligger på utgiftsområde 9, överför vi medel från utgiftsområde 25, som därmed minskas med 70 miljoner kronor på anslag 1.

Det bör löna sig att arbeta, också för den som står mycket långt från arbetsmarknaden. Alliansregeringen införde en jobbstimulans i försörjningsstödet, som innebär att den som haft försörjningsstöd i mer än sex månader och sedan lyckas få ett arbete, tillfälligt eller på deltid, får behålla 25 procent av en inkomstökning utan att försörjningsstödet minskas. Liberalerna föreslår att nivån på jobbstimulansen höjs till 40 procent. Det innebär att statsbidraget till kommunerna bör höjas med 200 miljoner kronor på anslag 1:1.

På utgiftsområde 12 föreslås en höjning av barntillägget i bostadsbidraget om 100 kr per barn. Det innebär att riksnormen för försörjningsstöd samtidigt bör höjas och anslag 1:1 tillförs 100 miljoner kronor.

Nyanlända elever, särskilt de som kommer till Sverige i mellanstadie- och högstadieåldern, kan behöva mer tid i grundskolan för att nå kunskapsmålen. Liberalerna föreslår därför att skolplikten för dessa elever förlängs. För att nyanlända elever inte ska tappa sina kunskaper i svenska under ett långt sommarlov föreslår vi också att sommarlovet förkortas för denna grupp. Det innebär ökade utgifter på anslag 1:1 om sammanlagt 3 550 miljoner kronor. Till förmån för denna reform avvisar vi 35 miljoner kronor på samma anslag för insatser för nyanlända elever i grundskolan. Till förmån för prioriterade satsningar i denna budget avvisar vi dessutom 130 miljoner kronor på samma anslag för läsa-skriva-räkna-garanti.

Antalet undervisningstimmar i grundskolan bör öka. Därför utökas anslag 1:1 med 1 300 miljoner kronor. Därutöver bör antalet undervisningstimmar i matematik på högstadiet bli fler. För detta syfte utökas samma anslag med 245 miljoner kronor. Satsningarna beskrivs närmare under utgiftsområde 16.

Liberalerna vill införa en tioårig grundskola. Förslaget skiljer sig från regeringens förslag om obligatorisk förskoleklass genom att barnen från och med sex års ålder går i grundskola, inte förskoleklass. På det sättet får alla barn större möjligheter till tidig hjälp till kunskap och en bra start. För reformens införande anslås 75 miljoner kronor år 2018 under anslag 1:1. Samtidigt minskas anslag 1:1 med 75 miljoner kronor 2018 och 150 miljoner kronor 2019 och 2020 eftersom regeringens modell för skolstart vid sex års ålder inte genomförs.

De återkommande internationella kunskapsproven PISA och Timss görs helt digitalt i Sverige. Att låta Skolverket genomföra egna årliga datoriserade PISA-mätningar i alla teoretiska ämnen som inte har nationella prov med ett begränsat urval av elever på våren i årskurs nio skulle koppla betygssättningen till kunskapsnivån. Det skulle vara ett effektivt sätt att minska betygsinflationen och få likvärdiga betyg. För att påskynda

digitaliseringen av de nationella proven och införa PISA-tester i övriga teoretiska ämnen avsätts 200 miljoner kronor från 2018 och framåt på anslag 1:1.

På skolområdet avvisar också Liberalerna Skolkommissionens förslag till ändringar i skollagen och läroplanen till förmån för egna förslag. Liberalerna föreslår därför att satsningen på att genomföra dessa förändringar utgår, vilket minskar anslag 1:1 med 50 miljoner kronor.

Alla barn ska tidigt få chansen att komma i kontakt med böcker. Som en särskild satsning anvisar Liberalerna 60 miljoner kronor från år 2019 på anslagspost 1:1. Anslaget används för att ge barnavårdscentraler möjlighet att dela ut fler pekböcker, bilderböcker och andra barnböcker.

Liberalerna avvisar anslaget 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet. Syftet med förslaget är att kommuner och landsting ska anställa långtidsarbetslösa personer i så kallade extratjänster. Bidraget betalas ut utifrån antalet anställda personer med extratjänster 31 december 2017 och kommer därför för sent för att kunna göra någon praktisk skillnad. Liberalerna prioriterar reformer som stärker långtidsarbetslösa möjligheter till jobb på den ordinarie arbetsmarknaden. Liberalernas förslag innebär att budgeten förstärks med 500 miljoner kronor från 2018 jämfört med regeringens förslag.

Tabell 1 Anslagsförslag 2018 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (L)
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	99 808 388	+3 810 000
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 070 047	
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	6 950	
1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen	7 000 000	
1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet	500 000	-500 000
Summa	111 385 385	+3 310 000

Mats Persson (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Tina Acketoft (L)

Maria Weimer (L)